

روزشمار جنگ

جمعه

۱۸ مرداد ۱۳۶۴

۲۱ ذی‌قعدة ۱۴۰۵

۹ اوت ۱۹۸۵

۵۳۹

امروز یک حرکت انهدامی را تیپ بدر (مجاهدین عراقی) در منطقه عملیاتی "قدس ۴" در هور انجام داد. هدف، انهدام نیروهای موسوم به "فرسان الهور" بود. "فرسان الهور" به نیروهای بومی منطقه اطلاق می‌شود که به جای خدمت سربازی یا با شرایط و مزایای دیگر، حفاظت هور را بر عهده دارند. بنابر اطلاعات رسیده، ۲۵۰ تن از این افراد بعد از عملیات قدس ۴ فراری شده‌اند. پیش‌بینی شده‌است که با انهدام نیرو، دیگر فرسان الهور در دریاچه نخواهد ماند و نیروهای آن به سبب ضعف انگیزه، فراری خواهند شد و در نتیجه، حفاظت هور ضعیف خواهد گردید. بدین ترتیب، عملیات انهدامی در غرب دریاچه ام‌النعاج (در هورالهویزه) در دستور کار تیپ بدر قرار گرفت.

براساس طرح قبلی، امروز نیروهای این تیپ در ساعت ۱۵:۳۰ از آخرین پاسگاه در "شط‌الدوب" به سمت هدف یعنی "الابیض" و "ام‌الورد" حرکت کردند* و در ساعت ۱۹:۲۶ با رمز "یا الله، یا الله" به دشمن هجوم بردند. نیروهای خودی پس از تصرف و پاک‌سازی کمین‌ها، اطلاعاتیه‌های آماده شده از قبل را به نی‌های هور چسباندند و در ساعت ۱۹:۵۵ با دستور، عقب‌نشینی کردند. در این اطلاعاتیه ضمن افشای جنایات حکومت عراق و تبیین وضعیت مجاهدان مبارز عراقی، از نیروهای "فرسان الهور" خواسته شده که یا به "هورالحمار" ** بگریزند، یا این که به ایران پناهنده شوند.^(۱)

۵۴۰

در پی اقدامات عناصر ضدانقلاب که از چند روز پیش به قصد اخلال در برگزاری انتخابات ریاست جمهوری آغاز شده‌است، امروز نیز انفجاراتی در بعضی از شهرهای کشور و نیز هم‌سو

* به نقشه منطقه عملیاتی قدس ۴، در صفحه ۴۸۵ مراجعه شود.

** هورالحمار منطقه‌ای است واقع در جنوب غربی هورالعظیم، جنوب رودخانه فرات و غرب اروندرود.

با آن، انفجاری در سفارت ایران در بن به وقوع پیوست:

دو عدد بطری محتوی مواد آتش‌زا در قسمت شوفاژخانه اداره راه شهرستان رشت تعبیه شده بود که یکی از آن‌ها منفجر و دیگری خنثی گردید. این انفجار خسارت مالی و جانی نداشته است.^(۲) همچنین دو دستگاه اتومبیل در دو نقطه از شهر اصفهان به دست عوامل ضدانقلاب به آتش کشیده شد.^(۳) یک دستگاه اتومبیل مربوط به یکی از اعضای سپاه شهرستان "لار" نیز در نزدیکی منزلش به آتش کشیده شد.^(۴)

همچنین عصر امروز یک پاکت نامه حاوی مواد منفجره که به نشانی سفارت جمهوری اسلامی ایران در بن پست شده بود، در یکی از اتاق‌های سفارت منفجر شد. به گزارش روزنامه کیهان، در این حادثه خسارت جزئی به یکی از پنجره‌های اتاق وارد شده و کف دست یکی از کارکنان سفارت نیز اندکی زخم شده است.^(۵) یک سخن‌گوی پلیس بن تأیید کرد که «بر اثر انفجار یک بمب پستی، دست یکی از کارمندان سفارت ایران در جمهوری فدرال آلمان جراحت برداشته است»

این سخن‌گوی پلیس افزود: «این بمب که از پاریس ارسال شده بود، در دست سرهنگ قائم‌مقامی، مسئول امنیتی و رایزن نظامی سفارت، منفجر شد که خسارات بسیار جزئی بر جای گذاشت.^(۶) اما خبرنگار صدای آمریکا از بن به نقل از نشریه "بن اکسپرس" چنین گزارش داد: «هنگامی که وابسته سیاسی سفارت ایران در بن مشغول بررسی نامه‌های پستی رسیده برای سفارت بود ناگهان صدای انفجار مهیبی در ساختمان این سفارت‌خانه - که در محله دیپلماتیک شهر قرار دارد - شنیده شد. به همین جهت پاسداران سفارت، دیپلمات ایرانی را که از ناحیه چشم‌ها و سر و دست‌ها به سختی مجروح شده بود به نزدیک‌ترین بیمارستان شهر بن انتقال دادند. براساس این گزارش، پزشکان معتقدند که این دیپلمات ایرانی احتمالاً بینایی خود را از دست خواهد داد.»^(۷)

۵۴۱

امروز یک شبکه رادیویی آمریکا خبر داد تعدادی از اعضای کنگره این کشور که در حمایت از "سازمان مجاهدین خلق" نامه‌های این سازمان را امضا کرده بودند، به اشتباه مواضع خود در حمایت از این سازمان اعتراف کردند.

شبکه رادیویی "سی.بی.اس." در یک بخش خبری امروز گفت: «حمایت نمایندگان کنگره آمریکا از گروه منافقین موجب شرمندگی و خجالت آن‌ها شده است.» این رادیو افزود: «۲۲ تن از نمایندگان مجلس که از مواضع سازمان منافقین پشتیبانی نموده‌اند و در حمایت از آنان نامه نوشته‌اند، اعلام نموده‌اند که در موقع ابراز حمایت، از حقایق مطلع نبوده‌اند.» "سی.بی.اس." به نقل از این نمایندگان گفت: «آن‌ها با عده‌ای ایرانی خوش لباس که ضد دولت خمینی و طرفدار صلح بودند، مواجه شده و از آنان پشتیبانی نموده‌اند.»^(۸)

آسوشیتدپرس نیز در این باره گزارش داد: «حداقل ۱۹ عضو کنگره امریکا نامه‌ها یا بیانیه‌هایی را که توسط سازمان مجاهدین خلق ایران پخش شده، امضا کردند بدون آن‌که بدانند وزارت امور خارجه، این گروه مقاومت را یک جنبش تروریستی طرفدار خشونت و مسئول مرگ شش آمریکایی در ایران نامیده است. این اعضای کنگره یا مشاوران آن‌ها در مصاحبه‌ها اعتراف نموده‌اند که آن‌ها نام و اعتبار خود را در اختیار این سازمان قرار دادند که بعداً نام‌های ایشان را در یک آگهی تمام صفحه در شماره ۲۸ ژوئیه ۱۹۸۵ [۶ مرداد ۱۳۶۴] روزنامه نیویورک تایمز به چاپ رسانیده‌اند.

در این آگهی از بیش از دو هزار سیاستمدار و نماینده پارلمان در امریکا و اروپای غربی نام برده شده و گفته شده است که این عده درخواست‌ها را امضا نموده‌اند. نمایندگان دیگری که در آگهی مذکور نام آن‌ها نیامده است، نامه‌هایی ظرف ۱۳ ماه گذشته برای مسعود رجوی ارسال کرده‌اند؛ از جمله این‌ها عبارت‌اند از سناتورهای دمکرات "گاری هارت"، "ادوارد کندی" و "کلبیورن پل".

آسوشیتدپرس افزوده است: «سازمان مذکور و سازمان وابسته به آن به نام "شورای مقاومت" و رجوی در یک سند که از طرف وزارت خارجه [آمریکا] دوبار در تاریخ‌های ۱۴ فوریه [۲۵ بهمن ۱۳۶۳] و ۱۷ ژوئن [۲۷ خرداد ۱۳۶۴] به کنگره ارائه شده، به‌عنوان ضدامریکایی معرفی شده‌اند. در این سند گفته شده است که مجاهدین تا حدودی مسئولیت نگه داشتن ۵۲ گروگان آمریکایی به مدت ۴۴۴ روز در سفارت امریکا در تهران را به عهده گرفتند و مسئول قتل حداقل ۱۶ آمریکایی در ایران بوده‌اند. گروه مذکور این مطالب و دیگر مطالب اعلام شده توسط وزارت خارجه را تکذیب کرده است.»^(۹)

۵۴۲

به گزارش یک نشریه داخلی سپاه، بر اثر چهارده مورد درگیری در ده روز اخیر در کردستان، ۱۲ تن از ضدانقلابیون به هلاکت رسیده و ۲۴ تن زخمی شده‌اند. تلفات نیروهای خودی نیز ۷ شهید و ۱۱ زخمی بوده است.^(۱۰)

۵۴۳

آقای "نظران" دبیر شورای عالی دفاع، در یک گفت‌وگوی کوتاه؛ با خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی، اعلام کرد که در ایام سال‌گرد تجاوز حکومت بعثی - صهیونیستی عراق به جمهوری اسلامی ایران، یک صد اسیر معلول دیگر عراقی را ایران به‌طور یک جانبه آزاد خواهد کرد. وی افزود: «همان گونه که اعلام شده است، این اقدام نوع دوستانه پس از آزادی این گروه یک صد نفری، همچنان دنبال خواهد شد.»^(۱۱)

۵۴۴

روزنامه کیهان به نقل از واحد مرکزی خبر از ارومیه گزارش داد که اهدافی در منطقه

"شیخان" عراق و "مرگه‌سور" واقع در شمال این کشور، مورد حمله مبارزان کرد عراقی قرار گرفته‌است. همچنین آنان در داخل شهر "دهوک" نیز در یک عملیات نظامی - تبلیغاتی، یک ساختمان هفت طبقه متعلق به کارشناسان خارجی را تصرف کردند و پس از به هلاکت رساندن تعدادی از نیروهای بعثی، به وسیله بلندگو به افشای جنایات صدام علیه مردم محروم عراق، پرداختند.^(۱۲)

کیهان در گزارشی دیگر، از حمله به دو خودرو ارتش بعثی عراق در محور "پاوه - نور - شیخ‌لنگه" خبر داد که مبارزان یازده تن از سرنشینان خودرو را به هلاکت رسانده و ضمن انهدام کامل خودروها، چندین قبضه اسلحه به غنیمت گرفته‌اند.^(۱۳)

۵۴۵

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از لندن، روزنامه "تایمز" در شماره امروز خود نوشته‌است: «عراق در نامه‌ای به سازمان عفو بین‌الملل، اعدام ۱۹ نفر به سبب جرایم سیاسی در ماه‌های فوریه و مارس [اسفند و فروردین] سال جاری میلادی را تأیید کرده‌است» به نوشته این روزنامه، شش تن از این افراد، اعضای حزب دمکرات کردستان عراق و ده تن از اعضای خانواده حکیم و سه تن دیگر از اقلیت مسیحی عراق بوده‌اند. اتهام این افراد، خرابکاری و حمل و نقل اسلحه بوده‌است.^(۱۴)

۵۴۶

رئیس پیشین ستاد ارتش مصر - که وزیر دفاع این کشور نیز بوده‌است - در مصاحبه با خبرنگار خبرگزاری جمهوری اسلامی در الجزیره، با تأیید کمک‌های نظامی و پرسنلی حکومت مصر به عراق، گفت که حکومت عراق قبلاً بیش از هر کشور دیگر عرب بر لزوم مجازات حکومت مصر اصرار داشت، ولی در حال حاضر بر اثر فشارهای جنگ با ایران، به دولت مبارک پناه آورده‌است.^(۱۵)

۵۴۷

آقای "هاشمی‌رفسنجانی" امام جمعه موقت تهران، در خطبه‌های نماز جمعه این هفته، پس از تأکید بر شرکت گسترده مردم ایران در انتخابات ریاست جمهوری به مسئله جنگ پرداخت و با موفقیت‌آمیز خواندن اجرای تاکتیک‌های مرحله‌ای ارتش و سپاه، گفت: «اطلاعاتی که به دست آورده‌ایم، می‌گوید این مسئله که برای آینده عراق باید فکری کرد، به‌طور جدی در دنیا مطرح است و این شاید از دست‌آوردهای مرحله جدید جنگ باشد»^(۱۶)

وی سپس با اشاره به این‌که نیروهای خودی در عملیات‌های محدود (پنج عملیات قدس)، تلفات ناچیزی داشته‌اند، افزود: «نوعاً دشمن یا اسیر شده یا فرار کرده و یا از پای درآمده و با آن که [آرزمندگان خودی] ۳۵۰ کیلومتر مربع از جاهای حساس را که ارزش استراتژیک دارد، تصرف کرده‌اند، حدود سه هزار نفر را به هلاکت رسانده و ۲۳۳ نفر اسیر با غنایم به

دست آمده، رزمندگان اسلام برای ادامهٔ رزم هم اکنون نیز آمادگی دارند.»^(۱۷)

آقای هاشمی به همکاری معارضان عراقی با جمهوری اسلامی ایران نیز اشاره کرد و گفت: «حضور برادران عراقی اعم از کردها و عربها و حزباللهیهای عراق در شمال و جنوب تحول تازه‌ای به وجود آورده و می‌رود تا از شمال و جنوب آنها را به محاصره بکشیم و با تلفات کمتر بتوانیم موفق شویم ملت عراق را آزاد کنیم تا دنیا شاهد همکاری دو کشور در صحنهٔ بین‌المللی باشد.»^(۱۸)

۵۴۸

در پی انتشار اخباری مبنی بر قاچاق اسلحهٔ امریکایی به ایران و دست‌گیری عناصری از دست‌اندرکاران قاچاق اسلحه - که در مطبوعات امریکا با سر و صدایی همراه بوده‌است - نشریهٔ "لوس آنجلس تایمز" گزارشی با عنوان "ایران در جست‌وجوی میلیاردها دلار اسلحه" منتشر ساخت. این نشریه که مدعی است این گزارش حاصل تحقیقات و بازرسی‌های اقتصادی که تاکنون آشکار شده، می‌باشد، به چگونگی نفوذ ایران در مراکز تسلیحاتی امریکا و نیز برقراری ارتباط با عناصر و مقام‌های رسمی این کشور اشاره کرده است.

رادیو صدای امریکا نیز این گزارش را به دلیل تفصیل و اهمیت مضامین آن، در سه قسمت در مورخ ۱۶ و ۱۷ و ۱۳۶۴/۵/۱۸ پخش کرد که اهم موارد آن چنین است:

«جست‌وجوی آیت‌الله خمینی برای تهیهٔ تسلیحات و قطعات یدکی مورد نیاز به منظور ادامهٔ جنگ عراق، به عملیاتی پیچیده و چند میلیارد دلاری برای نفوذ در زرادخانه‌های ارتش و فروشندگان تجهیزات دفاعی امریکا منجر شده‌است؛ عملیاتی مخفیانه و سری که شبکه‌ای از عوامل ایرانی درگیر در آن را در ایالات متحده، اروپا و آسیا پراکنده کرده‌است.

یک تحقیق که متکی به مصاحبه‌های به عمل آمده با مأموران بازجویی و مقامات رسمی در داخل و خارج امریکا و هزاران برگ اسناد و مدارک دولتی است، نشان می‌دهد که عوامل ایرانی در خرید مستقیم سخت‌افزارهای نظامی از انبارهای تسلیحاتی وزارت دفاع امریکا سوداگران امریکایی و منابع دیگر، موفق بوده‌اند.

نقش یک اروپایی متهم به قاچاق اسلحه - که تا اوایل سال جاری و پیش از آن که تحت تعقیب قانونی قرار گیرد، برای تسریع در ارسال بسته‌های سیاسی به کشورهای کمونیست، براساس قراردادی که با دولت داشت از تسهیلات ویژه‌ای برخوردار بود - نشان دهندهٔ پیچیدگی عملیات و حوزهٔ عمل ایرانیان در این تلاش است. این قاچاقچی مدت‌ها از دفتر خدمات پیک سیاسی وزارت امور خارجهٔ امریکا برای برقراری تماس‌های تلفنی مربوط به فعالیت‌هایش با ایران، استفاده می‌کرد. ماجرا هم اکنون از سوی مقامات وزارت امور خارجه، گمرک و (اف.بی.آی.) مورد تحقیق قرار گرفته‌است.

تکان دهنده‌ترین ماجرا، به تعقیب قانونی یکی از کارشناسان امور موشکی در وزارت دفاع

امریکا که یک سرهنگ دوم با ۲۵ سال سابقه کار در ارتش است، باز می‌گردد. وی به توطئه‌چینی و هم‌دست شدن با سوداگران بین‌المللی اسلحه و مقامات دولتی ایران برای فروش هزاران موشک مدرن آمریکایی و فرانسوی به رژیم [امام] خمینی به ارزش بیش از ۱۴۰ میلیون دلار متهم شده‌است. یک هفته پیش از کشف و خنثی شدن این توطئه، هفت تن دیگر از جمله یک کارشناس تدارکاتی نیروی هوایی مأمور خدمت در ناو هواپیمابر "کیتی هاوک" و یک کارمند غیرنظامی تسلیحات ارتش در سانتیاگو به اتهام سرقت قطعات موشک‌های "فونیکس" - که جزو قطعات مهم و حیاتی مورد نیاز جنگنده‌های اف-۱۴ محسوب می‌شود - و نیز سرقت قطعات دیگر و قاچاق آن‌ها به تهران، تحت تعقیب قرار گرفته بودند. بازداشت‌های اخیر تنها نشان دهنده بخشی از عملیات گسترده و هماهنگ شده ایران است.^(۱۹)

در سال‌های ۱۹۸۰ - ۱۹۷۹ که گروگان‌گیری دیپلمات‌های آمریکایی در ایران، مناسبات دو کشور را بحرانی ساخت، تحریم کامل صدور تسلیحات ساخت آمریکا به ایران به مورد اجرا گذاشته شد. مقامات رسمی می‌گویند عملیات قاچاق اسلحه به ایران فقط قریب به ده درصد از نیازهای تسلیحاتی ایران را تأمین کرده‌است و موفقیت ناشی از اجرای تحریم، بر استیصال [امام] خمینی افزوده‌است.

"ویلیام دونراب" سرپرست گمرکات آمریکا، می‌گوید آمار و اسناد وزارت دادگستری آمریکا گویای تشدید عملیات بازرسی و احتمالاً بالاگرفتن عملیات قاچاق اسلحه به ایران است. طی دوازده ماه گذشته رسیدگی به چهار پرونده که در آن‌ها علیه ۵۴ نفر و ۸ شرکت ادعایانه صادر شده‌است، آغاز گشته که دو برابر شمار مجموع و پرونده‌های تشکیل داده شده در طول سه سال گذشته است.

زمانی که جنگ ایران و عراق آغاز شد، تقاضاهای ارتش ایران شدت گرفت. رژیم تهران در لندن و درست در خیابانی پایین‌تر از مقر "اسکاتلند یارد" برای قطعات یدکی مورد نیاز دفاتری دایر کرد و از همان‌جا بود که اقدامات هماهنگ شده‌ای در سطح بین‌المللی آغاز شد که به تدریج در سراسر جهان گسترش یافت.

شیوه دیگری که برای خارج ساختن تسلیحات از آمریکا به مقصد ایران به کار گرفته شد، استفاده از اسناد معتبر صادراتی است که به گفته عوامل ایرانی، از مقامات نظامی در کشورهای جهان سوم و یا بعضی از کشورهایی که متحدان نظامی آمریکا هستند خریداری می‌شود. هر یک از این اسناد - که معمولاً امضای یک ژنرال را دارد - به گفته یک عامل ایرانی، در بازارهای سیاه اسلحه دست کم به قیمت ۱۰۰ هزار دلار رد و بدل می‌شود. چنین اسنادی خروج تسلیحاتی را از ایالت متحده امکان‌پذیر می‌سازد.^(۲۰)

در حالی که لندن مرکز خریدهای عمده نظامی ایران است، بسیاری نیز از شهرهایی در

ایالات متحده نام می‌برند که نظیر "بوستن" و "لوس‌آنجلس" هزاران کیلومتر با یکدیگر فاصله دارند، یا چون "شیکاگو" و "لیتون".

یکی از مأموران تحقیق با سابقه فدرال، می‌گوید وی در این زمینه سه شیوه کاملاً متفاوت را تشخیص داده است: نخست اعزام تعداد زیادی عامل به گوشه و کنار کشور که حتی اگر ۸۰ درصد آن‌ها نیز به دام بیفتند، بتوانند روی ۲۰ درصد باقی‌مانده حساب کنند. در شیوه دوم، ایران تصمیم گرفت از دلالتان به‌عنوان عاملان خرید در معاملات پنهانی استفاده کند؛ این یک استراتژی بسیار پرخرج بود. علاوه بر گران تمام شدن چنین شیوه‌ای، مقامات ایرانی دریافته‌اند که این استراتژی با مانع عمده دیگری نیز روبه‌روست، زیرا بعضی اوقات مزدوران و قاچاقچی‌ها به تعهدات خود عمل نمی‌کنند. گفته می‌شود هزینه گزاف استراتژی دوم همراه با شدت عمل مأموران گمرک امریکا در بازرسی محمولات، ایران را ناگزیر ساخت که به استراتژی سوم که بسیار پیچیده و غامض است، متوسل شود. هدف این استراتژی همان گونه که در اعترافات مربوط به دو پرونده اخیر قاچاق اسلحه به ایران منعکس است، آن است که تهران و عوامل آن بتوانند مستقیماً به زرادخانه‌های ارتش امریکا و انبارهای فروشندگان وسایل دفاعی دسترسی پیدا کنند.

هم‌زمان با افزایش تهدیدهای ناشی از بالا گرفتن قاچاق اسلحه به ایران، اقدامات مأموران مبارزه با قاچاق اسلحه به‌ویژه عملیات مأموران گمرک در امریکا نیز شدت گرفته است و در بسیاری موارد مأموران گمرک به شیوه‌هایی متوسل شده‌اند که کمتر سابقه داشته است؛ به‌عنوان نمونه، مأموران گمرک فرودگاه بین‌المللی شیکاگو محموله‌ای از قطعات جت‌های جنگنده "اف ۵" را که قرار بود برای یکی از فروشندگان اسلحه در لندن حمل شود، کشف کردند و این محموله که برای ادامه پرواز جنگنده‌های اف ۵ در جنگ ایران و عراق اهمیت زیادی داشت، ضبط شد.

یکی دیگر از مأموران با سابقه گمرک می‌گوید به رغم تشدید عملیات مبارزه با قاچاق اسلحه به ایران و افزایش شمار پرونده‌هایی که تاکنون به جریان افتاده است، هنوز ارسال قطعات و تجهیزات ادامه دارد.^(۳۱)

۵۴۹

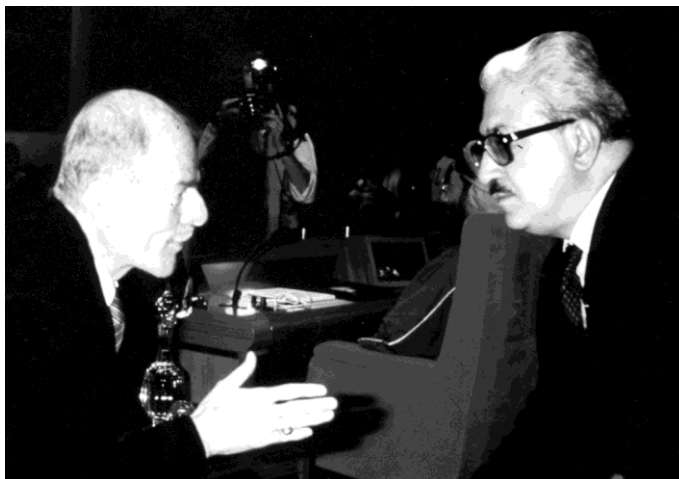
اجلاس فوق‌العاده سران شانزده کشور عضو اتحادیه عرب، امروز کار خود را در "دارالبیضا"ی مراکش خاتمه داد. برخی موارد مهم مندرج در قطع‌نامه نهایی کنفرانس - که "ساذلی قلیبی" آن را خواند - چنین است:

۱- جنگ ایران و عراق.

۲- مسئله فلسطین و چگونگی خاتمه بخشیدن به اختلافات کشورهای عرب.

در خصوص اختلافات میان کشورهای عرب، دو کمیته به دستور کنفرانس تشکیل شده‌است: کمیته اول متشکل از "عربستان و تونس" مأمور حل اختلافات سوریه، اردن و

عراق شده است. کمیته دوم متشکل از "مراکش، امارات عربی متحده و موریتانی" موظف است اختلافات عراق و لیبی را فیصله داده و اختلافات لیبی و سازمان آزادی بخش فلسطین را نیز مرتفع سازد. در مورد جنگ ایران و عراق، کنفرانس مراتب نگرانی خود را از ادامه درگیری ابراز داشته است. در قطعنامه کنفرانس، جمهوری اسلامی ایران به دلیل پافشاری بر ادامه دادن به جنگ، مورد انتقاد شدید قرار گرفته است.

مراکش، دارالبیضاء ۷ تا ۹ اوت ۱۹۸۵ - کنفرانس فوق العاده سران عرب
طارق عزیز وزیر خارجه عراق (سمت راست) راضی از محکومیت شدید ایران در قطعنامه کنفرانس

آسوشیتدپرس
نوشته است لحن
محکومیت این
قطعنامه از لحن
کنفرانس فوق العاده
وزیران خارجه عرب
در ۱۹۸۴ که در
بغداد تشکیل شد،
شدیدتر است.

کنفرانس در مورد
جنگ ایران و عراق
بار دیگر بر تعهد
خود به اجرای

قطعنامه کنفرانس "فاس" و ماده ششم منشور اتحادیه عرب و ماده دوم پیمان دفاعی مشترک اعراب تأکید کرده است.* کنفرانس بر درخواست اجلاس فوق العاده شورای اتحادیه عرب که سال گذشته در بغداد تشکیل شد و در آن از ایران خواسته شد که فوراً به جنگ خاتمه دهد و ابتکارات صلح را بپذیرد، تأکید کرده است.

در بیانیه کنفرانس خاطر نشان شده است که ادامه جنگ ایران علیه عراق موجب خواهد شد که کشورهای عربی روابط با ایران را مورد ارزیابی مجدد قرار دهند و در جهت اجرای آن دست به اقدامات ضروری بزنند.^(۲۲)

خبرگزاری فرانسه نیز از کازابلانکا گزارش داد: «اجلاس سران عرب در بیانیه پایانی خود، تألم و نگرانی عمیقش را نسبت به ادامه جنگ عراق و ایران از نظر تلفات انسانی و خسارات مادی عظیم آن، تهدیدش بر امنیت، ثبات و پیشرفت منطقه و همچنین بر صلح و امنیت

* قبلاً رادیو صوت الجماهير عراق از این مسئله خبر داده بود. ر.ک به: روزشمار ۱۳۶۴/۵/۱۷، گزارش کنفرانس سران عرب.

جهان، ابراز داشت. طی این بیانیه - که توسط شاذلی قلیبی دبیرکل اتحادیه عرب قرائت شد - همچنین آشتی‌ناپذیری ایران و تشدید حملاتش علیه عراق به منظور اشغال اراضی این کشور و اعمال حاکمیت خود بر آن، شدیداً تقبیح شده‌است. در ادامه بیانیه آمده‌است که تهران بدین ترتیب با قوانین و کنفدراسیون‌های بین‌المللی، اساس‌نامه ملل متحد و قطع‌نامه‌هایش به مبارزه‌جویی پرداخته و ضمن استهزاء هرگونه ابتکار عمل میانجی‌گری، ابتکار عمل عراق مبنی بر آتش‌بس و اجرای یک صلح عادلانه و شرافتمندانه از طرفین مذاکره که ضامن حقوق مشروع طرفین باشد را نیز تحقیر می‌کند. در پایان به ایران هشدار داده شده‌است که اگر در جنگ خود علیه عراق پافشاری کند، کشورهای عرب احتمالاً به سوی تجدیدنظر در رابطه خود با ایران کشیده خواهند شد و در نتیجه، تدابیری اتخاذ خواهند کرد که مجبور به اعمال آن باشند»^(۲۳)

درباره بخش اصلی مورد دوم مندرج در قطع‌نامه اجلاس فوق‌العاده سران اتحادیه عرب، یعنی مسئله فلسطین، در حالی که این اجلاس به‌طور رسمی برای بررسی آخرین وضعیت مسئله فلسطین تشکیل شده‌بود، اما در این باره بدون نتایج و تصمیمات مشخص جدیدی به کار خود پایان داد! آسوشیتدپرس از مراکش گزارش داد:

«اجلاس سران عرب امروز با طرح ضرورت اتفاق آراء درباره طرح صلح با اسرائیل، نتوانستند طرح شاه‌حسین را مورد تأیید قرار دهند. "حسین" شاه اردن از اجلاس دو روزه سران عرب خواسته بود تا از طرح صلح اردنی - فلسطینی به مثابه راه‌حل نهایی حمایت کنند، اما کنفرانس برخلاف خواسته شاه حسین از طرح اجلاس اتحادیه عرب ۱۹۸۲ در "فاس" مراکش حمایت کرد. طرح فاس خواستار همزیستی مسالمت‌آمیز دولت‌های منطقه و دولت مستقل فلسطینی است. در طرح فاس، بیت‌المقدس به‌عنوان پایتخت مطرح شده‌است، اما طرح صلح اردنی - فلسطینی فقط دولت فلسطینی با کنفدراسیون با اردن را مطرح می‌کند و در رابطه با بیت‌المقدس به جزئیات نمی‌پردازد.

"حسن دوم" شاه مراکش به منظور بحث درباره قضیه فلسطین، توافق اردن - ساف و بررسی اتحاد اعراب برپایی این اجلاس اضطراری را پیشنهاد کرده‌بود. البته، اگر چه اجلاس بر طرح فاس اصرار ورزیده اما با این همه، درها را بر روی ابتکار صلح اردنی - فلسطینی عرفات و شاه حسین نبسته است.

بیانیه نهایی اجلاس در عین حال خواستار برپایی یک کنفرانس بین‌المللی با حضور امریکا، شوروی و سازمان آزادی‌بخش فلسطین شده‌است. براساس خواست اجلاس، این کنفرانس باید در چارچوب سازمان ملل و تحت سرپرستی آن برگزار گردد. لازم به یادآوری است که شوروی و سوریه با برپایی چنین کنفرانسی موافق و امریکا و اسرائیل با آن مخالف هستند»^(۲۴)

۵۵۰

بازتاب تصمیمات کنفرانس سران عرب در نزد دو طرف جنگ (ایران و عراق) کاملاً متفاوت است: عراق به حداکثر خواسته‌های خود رسیده است، هر چند در تحمیل خواسته‌های خود به ایران باز هم راه حل فوری یا حتی کوتاه مدتی پیش رو نمی‌بیند. از سوی دیگر، در ایران، "هاشمی رفسنجانی" رئیس مجلس شورای اسلامی - که بعد از امام، فرمانده عالی جنگ و قدرتمندترین شخصیت نظام محسوب می‌شود - در خطبه‌های نماز جمعه به شدت گردانندگان اجلاس و نتایج آن را محکوم کرد. وی به هم‌زمانی کنفرانس سران عرب و مانور "ستاره درخشان" امریکایی‌ها در مصر اشاره کرد و این اجلاس را عامل تفرقه بین مسلمانان و در جهت سازش با اسرائیل دانست:

«کنفرانس سران عرب باید برای حل مشکل دنیای عرب تشکیل شود، اما متأسفانه سران این کشورها به جای حل مشکل، ایجاد مشکل می‌کنند. عده‌ای از مرتجعین و محافظه‌کاران جمع شده‌اند تا در مورد سازش با اسرائیل و امضاء کمپ دیوید، کلاه گذاشتن بر سر مردم لبنان، محکوم کردن نیروهای مترقی و مبارزات مردم و میدان دادن به نیروهای مرتجع، بحث و گفت‌وگو کنند. ما متأسفیم در موقعی که دنیای عرب و اسلام احتیاج به وحدت دارد، کنفرانسی تشکیل شده که موجب تفرقه است و راه کج می‌روند. از طرف دیگر، در کنار کنفرانس سران عرب، امریکایی‌ها در مصر در حال انجام مانور ستاره درخشان هستند و متأسفانه وضع بدی بر دنیای عرب حاکم است.»^(۲۵)

۵۵۱

امروز حجاج ایرانی یک راه‌پیمایی در مدینه برگزار کردند. روزنامه کیهان درباره این راه‌پیمایی گزارش داد: «در راه‌پیمایی مدینه منوره که از برابر بعثت حضرت امام آغاز و به جوار حرم شریف نبوی منتهی شد، انبوه مسلمانان در صفوف به هم فشرده شعار مقدس "اتحاد و وحدت اسلامی" را سردادند. در این راه‌پیمایی که با فریادهای مرگ بر امریکا، مرگ بر شوروی، مرگ بر اسرائیل همراه بود، حجت‌الاسلام والمسلمین "کروبی" نماینده امام در حج، طی سخنانی با اشاره به جامعیت دستورات اسلام و تأکید بر تفکیک‌ناپذیری دین و سیاست در مکتب اسلام و نیز این که در کنار دستورات عبادی حج، به مسائل سیاسی جهان اسلام باید توجه شود، افزود: "حضور میلیون‌ها انسان در مکه و مدینه - مرکز توحید و وحی - باید مبارزه و نبرد با شرک و کفر طاغوت و شیطان را در پی داشته باشند." سپس با اشاره به جنایات امریکا و توطئه‌هایش علیه مسلمانان، گفت: هر چه حرکت‌های اسلامی قوی‌تر و نیرومندتر شود، امریکا تلاش و رذالتش بیش‌تر می‌شود.»^(۲۶)

راديو اسرائیل نیز درباره اولین تظاهرات حجاج ایرانی در مدینه، گفت:

«نخستین راه‌پیمایی سیاسی زائران ایران، امروز در شهر مذهبی مدینه برگزار شد.

نیروهای امنیتی عربستان سعودی از دخالت در این راه‌پیمایی خودداری ورزیدند و به احتمال قوی تظاهرات بدون هیچ‌گونه برخوردی پایان یافت. این راه‌پیمایی نخستین تظاهرات سیاسی زائران در مراسم حج بود و انتظار می‌رود در ظرف هفته‌هایی که تا پایان حج باقی مانده، تظاهرات متعدد دیگری نیز صورت گیرد.^(۲۷)

۵۵۲

یک روزنامه هندی امروز دربارهٔ تجهیز شدن عربستان سعودی به منظور برخورد با راه‌پیمایی حجاج ایرانی، نوشت: «پاکستان با درخواست دولت عربستان سعودی مبنی بر اعزام سربازان بیش‌تر به مکه معظمه و مدینه منوره به هنگام برگزاری مناسک حج برای مقابله با آشوب‌های احتمالی، موافقت نموده‌است.» روزنامه «هندوستان تایمز» سپس افزود که یک تیپ از نیروهای پاکستانی اکنون برای عزیمت به عربستان سعودی در حال آماده‌باش است. به نوشتهٔ این روزنامه، مقام‌های سعودی برای حفظ نظم و امنیت در هنگام برگزاری مناسک حج، کارشناسان امنیتی از شرکت‌های خصوصی امریکا و آلمان غربی و فرانسه استخدام کرده‌است. «هندوستان تایمز» در جای دیگر گزارش خود با اشاره به تعداد کثیر زائران ایرانی در مناسک حج امسال، ادعا کرده که بعضی از آن‌ها در واقع «سرباز» هستند. در ادامهٔ این گزارش آمده‌است: «قبل از سفر ۱۸ ماه مه «سعودالفیصل» وزیر خارجهٔ عربستان سعودی به ایران، گزارش شده‌است که مقامات سعودی سلاح‌هایی که از ایران و لیبی به‌طور قاچاق به جده حمل شده‌بود را کشف کرده‌اند.» این روزنامه اشاره‌ای به منابع خبری خود نکرده‌است.^(۲۸)

منابع و مأخذ روز شمار ۱۳۶۴/۵/۱۸

- ۱- سند شماره ۰۶۳۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "عملیات قدس ۴" گزارش راوی عملیات قدس ۴ (علی مزدهی)، صص ۳۴ تا ۳۶.
- ۲- سند شماره ۲۰۰۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد سیاسی، ۱۳۶۴/۵/۲۱، ص ۱.
- ۳- سند شماره ۲۰۰۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد سیاسی، ۱۳۶۴/۵/۲۲، ص ۱.
- ۴- سند شماره ۲۰۰۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد سیاسی، ۱۳۶۴/۵/۲۳، ص ۱.
- ۵- روزنامه کیهان، ۱۳۶۴/۵/۲۱، ۲۴، خبرگزاری جمهوری اسلامی از بن، ۱۳۶۴/۵/۱۸.
- ۶- سند شماره ۲۳۸۵۲۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد سیاسی، ۱۳۶۴/۵/۳۱، ص ۷۳.
- ۷- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش‌های ویژه"، شماره ۱۴۴ (۱۳۶۴/۵/۲۰)، صص ۱۶ و ۱۷، رادیو آمریکا، ۱۳۶۴/۵/۱۹.
- ۸- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش‌های ویژه"، شماره ۱۴۳ (۱۳۶۴/۵/۱۹)، ص ۱۵، خبرگزاری جمهوری اسلامی از واشنگتن، ۱۳۶۴/۵/۱۸.
- ۹- همان، صص ۱۵ و ۱۶، واشنگتن - آسوشیتدپرس، ۱۳۶۴/۵/۱۸.
- ۱۰- دفتر سیاسی نمایندگی امام در سپاه، نشریه "رویدادها"، شماره ۵۷ (۱۳۶۴/۵/۲۹)، ص ۱۴.
- ۱۱- روزنامه کیهان، ۱۳۶۴/۵/۱۹، ص ۳.
- ۱۲- همان، واحد مرکزی خبر، ص ۳.
- ۱۳- روزنامه کیهان، ۱۳۶۴/۵/۲۰، ص ۳، خبرگزاری جمهوری اسلامی، از باختران.
- ۱۴- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۴/۵/۱۹، ص ۲، خبرگزاری
- جمهوری اسلامی از لندن به نقل از روزنامه "تایمز" چاپ لندن.
- ۱۵- سند شماره ۲۰۰۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد سیاسی، ۱۳۶۴/۵/۲۰.
- ۱۶- مأخذ ۱۴، ص ۱۳.
- ۱۷- مأخذ ۱۱، ص ۱۹، خبرگزاری جمهوری اسلامی.
- ۱۸- مأخذ ۱۱، ص ۱۹.
- ۱۹- واحد مرکزی خبر صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۱۳۶۴/۵/۱۷، صص ۱ تا ۳، رادیو آمریکا، ۱۳۶۴/۵/۱۶، به نقل از نشریه "لوس آنجلس تایمز".
- ۲۰- واحد مرکزی خبر صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۱۳۶۴/۵/۱۹، صص ۴ تا ۷، رادیو آمریکا، ۱۳۶۴/۵/۱۷، به نقل از نشریه "لوس آنجلس تایمز".
- ۲۱- همان، صص ۸ تا ۱۱، رادیو آمریکا، ۱۳۶۴/۵/۱۸، به نقل از نشریه "لوس آنجلس تایمز".
- ۲۲- سند شماره ۰۲۱۲۲۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد سیاسی، ۱۳۶۴/۵/۲۰، بخش ضمیمه، صص ۱ تا ۴.
- ۲۳- مأخذ ۸، ص ۳، کازابلانکا - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۴/۵/۱۸.
- ۲۴- مأخذ ۱۱، صص ۱ و ۲۴، کازابلانکا - آسوشیتدپرس.
- ۲۵- مأخذ ۱۱، ص ۱۹.
- ۲۶- مأخذ ۱۱، ص ۱.
- ۲۷- مأخذ ۷، ص ۲۳، رادیو اسرائیل، ۱۳۶۴/۵/۱۹.
- ۲۸- مأخذ ۸، ص ۹، خبرگزاری جمهوری اسلامی از دهلی نو، ۱۳۶۴/۵/۱۸.